

บทที่ 8

ประเทศอังกฤษหลังสงครามโลกครั้งที่ 1

เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 1 เกิดขึ้นในระหว่าง ค.ศ.1914-1918 นั้น ประเทศต่าง ๆ ที่ทำสงครามได้นำอาวุธใหม่ ๆ มาใช้ ได้แก่ เครื่องบิน แกลลพิษ เป็นต้น อังกฤษได้ส่งกำลังทหารเข้าช่วยเหลือฝรั่งเศส รัสเซีย และเซอร์เบีย

ภายในประเทศได้มีการเกณฑ์และเรียกทหารอาสาสมัครเพื่อไปทำสงคราม แต่คนส่วนใหญ่เป็นชาวนาไม่มีความสามารถในการรบให้ถูกยุทธวิธี จึงพากันไปตายเป็นส่วนมาก

ในระบอบที่อังกฤษประกาศสงครามกับเยอรมันนั้น นายเฮอเบิร์ต เอช. แอสควิธ (Herbert H. Asquith) เป็นนายกรัฐมนตรี ภายในประเทศเกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น การขาดแคลนอาหาร เศรษฐกิจตกต่ำ ขาดแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม ผู้หญิงและเด็กต้องทำงานมากขึ้น เพราะผู้ชายส่วนใหญ่ถูกเกณฑ์เป็นทหาร แอสควิธ ถูกโจมตีและถูกตำหนิในการที่นำประเทศเข้าสู่สงคราม

ใน ค.ศ.1915 ได้มีการจัดตั้งคณะรัฐบาลผสมเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ การหาอาวุธที่ทันสมัยตลอดจนการเกณฑ์ทหาร แอสควิธได้ขอลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเมื่อเดือนธันวาคม ค.ศ.1916 ต่อจากนั้น นายลอร์ด ยอร์ช (Lloyd George) ก็ได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อมาจนสิ้นสงคราม

นายลอร์ด ยอร์ช เป็นบุคคลที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้นำที่ดี เป็นนักการเมืองที่มีความสามารถ เขาได้แก้สถานการณ์ของประเทศให้ดำเนินไปด้วยความราบรื่นตลอดระยะเวลาที่เข้าสู่สงคราม เขาได้ปรับปรุงทั้งทางด้านทหารและเศรษฐกิจในระหว่างสงครามให้ดีขึ้น กล่าวคือ จัดการควบคุมโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อผลิตอาวุธให้พอใช้ในการสงคราม ในการแก้ปัญหาความอดอยากของประชาชน นายลอร์ด ยอร์ช ได้จัดให้มีการปันส่วนอาหารและสิ่งจำเป็นแก่การครองชีพตลอดจนจัดตั้งกระทรวงแรงงาน (Ministry of Labour) เพื่อช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับคนงาน และโอนกิจการเดินเรือมาเป็นของรัฐ การปฏิบัติงานของลอร์ด จอร์จ เป็นไปอย่างรวดเร็วเพื่อให้การรบมีประสิทธิภาพ ฝ่ายสัมพันธมิตรเป็นฝ่ายรุกในระยะหลังและสหรัฐอเมริกาได้เข้าร่วมสงครามเป็นฝ่ายสัมพันธมิตร ใน ค.ศ.1916 ทำให้ฝ่ายสัมพันธมิตรได้ชัยชนะเร็วขึ้น การสงครามได้ยุติลงในวันที่ 11 พฤศจิกายน ค.ศ.1918 อังกฤษได้รับเกียรติมากในชัยชนะครั้งนี้ ทั้ง ๆ ที่จำนวนทหารและอาวุธน้อยกว่าเยอรมันเมื่อเริ่มสงคราม แต่ด้วยความสามารถของนายกรัฐมนตรี ประเทศอังกฤษจึงได้แก้ปัญหาต่าง ๆ ในระยะเวลาที่ทำสงครามจน

ประสบความสำเร็จ

นโยบายของลอร์ด จอร์จ ในการบริหารประเทศ (ค.ศ.1918-1922)

หลังจากที่ได้ลงนามในสนธิสัญญาสันติภาพเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน ค.ศ.1918 แล้วก็ได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายลอร์ด จอร์จ ได้เข้าสมัครรับเลือกตั้ง เขาสังกัดพรรคเสรีนิยม แต่ได้รับความสนับสนุนจากพรรคอนุรักษนิยม และมีนายโบนาร์ ลอว์ (Bonar Law) เป็นคู่แข่ง

ผลของการเลือกตั้งปรากฏว่า มีผู้แทนพรรคเสรีนิยม พรรคอนุรักษนิยมและพรรคแรงงานร่วมกันจัดตั้งรัฐบาลพรรคแนวร่วม (Coalition Party) มีนายลอร์ด จอร์จ เป็นนายกรัฐมนตรี

รัฐบาลอังกฤษได้มีส่วนในการตกลงเซ็นสัญญาสงบศึก เมื่อเดือนมกราคม ค.ศ.1919 ผู้แทนประเทศฝ่ายสัมพันธมิตรได้มาประชุมกันที่กรุงปารีส เพื่อพิจารณาปัญหาค่าปฏิกรรมสงครามซึ่งประเทศที่แพ้สงครามเป็นผู้จ่าย ได้แก่ เยอรมัน ออสเตรีย ฮังการี บุลกาเรีย และเตอร์กกี ในการประชุมนั้นมีผู้แทน 5 มหาอำนาจเข้าร่วมลงนาม คือ อังกฤษ ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา อิตาลี และญี่ปุ่น

นายลอร์ด จอร์จ เป็นผู้แทนของประเทศอังกฤษ ซึ่งมีบทบาทมากในการทำสนธิสัญญาสันติภาพด้วย เขาเป็นคนที่มีการตัดสินใจดี แก้ปัญหาทางการเมืองได้โดยเฉพาะในเรื่องที่เยอรมันจะต้องจ่ายค่าปฏิกรรมสงคราม เขามีนโยบายเป็นกลางกับเยอรมัน ไม่ต้องการใช้มาตรการที่เข้มงวดจนเกินไป เพราะถ้าเศรษฐกิจตกต่ำมาก สหรัคคอมมิวนิสต์อาจเข้าไปมีอิทธิพลในเยอรมันได้

หลังจากที่อังกฤษได้ชัยชนะแล้ว ส่วนแบ่งที่อังกฤษได้รับคือ ดินแดนที่เคยเป็นอาณานิคมของเยอรมันในแอฟริกาและเอเชีย และดินแดนบางแห่งในตะวันออกกลาง แต่ผลที่ตามมาหลังสงครามนั้น คือความเสียหายที่ร้ายแรงหลายด้าน เช่น ทางด้านกำลังทหาร มีผู้เสียชีวิตมากในการสงคราม สูญเสียเรือและอาวุธต่าง ๆ อันเป็นผลทำให้เศรษฐกิจตกต่ำ ขาดวัตถุดิบที่ใช้ในโรงงานอุตสาหกรรม การเกษตรไม่ได้ผลดี ชาวนาส่วนใหญ่เสียชีวิตในระหว่างสงคราม ขาดตลาดการค้าในแหล่งต่าง ๆ ของโลก และมีประเทศคู่แข่งในการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้รัฐบาลยังมีหนี้สินมากมายอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเข้าร่วมสงครามครั้งนี้ รัฐบาลต้องปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ละครเมือง

การแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคม

ก่อนที่สงครามโลกจะเกิดขึ้น ประเทศอังกฤษมีเศรษฐกิจดี ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมออกสู่ตลาดโลก เพื่อแลกกับวัตถุดิบมาป้อนโรงงานอุตสาหกรรมเมื่อสงครามโลกครั้งที่ 1 เกิดขึ้น อังกฤษต้องสูญเสียความเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจไป แต่ในระยะ ค.ศ.1919-1920 นั้น เศรษฐกิจของประเทศยังคงอยู่ ต่างประเทศยังคงสั่งซื้อสินค้าจากประเทศอังกฤษ แต่ในระยะต่อมาอังกฤษไม่สามารถส่งสินค้าไปขายในตลาดโลกได้ เนื่องจากประเทศที่เคยสั่งซื้อสินค้าจากประเทศอังกฤษผลิตสินค้าขึ้นใช้เอง เมื่อสินค้าอุตสาหกรรมของอังกฤษขายไม่ออก เศรษฐกิจของประเทศก็ตกต่ำลง และมีประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจเกิดขึ้นใหม่ คือ สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น สินค้าของสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่นเข้ามาตีตลาดสินค้าอังกฤษ ถ่านหินซึ่งเคยเป็นสินค้าที่สำคัญของอังกฤษก็ขายได้น้อยมาก เพราะประเทศที่เคยสั่งซื้อถ่านหินจากอังกฤษก็ได้ถ่านหินจากเยอรมันเป็นค่าปฏิกรรมสงคราม ประเทศอังกฤษได้รับความเสียหายจากสงครามมากและเงินที่เคยไปลงทุนในต่างประเทศ เมื่อก่อนสงครามโลกจะเกิดขึ้นก็เป็นอันสูญหายไปหมด

รัฐบาลพยายามปรับปรุงเศรษฐกิจของประเทศให้ดีขึ้น และยังคงใช้ระบบเสรีนิยมให้ประชาชนมีเสรีภาพทางการค้า แต่รัฐบาลยังคงเก็บภาษีขาเข้าสินค้าที่ฟุ่มเฟือย เพื่อกันไม่ให้สินค้าต่างประเทศเข้ามาตีตลาดในประเทศอังกฤษ แต่ถึงกระนั้นก็ดี เศรษฐกิจยังตกต่ำ โรงงานอุตสาหกรรมบางแห่งถูกสั่งปิดเนื่องจากสินค้าขายไม่ออก เกิดปัญหาคนว่างงาน ใน ค.ศ.1921 มีคนว่างงานกว่า 2 ล้านคน คนว่างงานเหล่านี้เป็นพวกคนงานในโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่น โรงงานต่อเรือ โรงงานอุตสาหกรรมเหล็กและถ่านหิน และเป็นพวกทหารที่ถูกปลดออกจากประจำการหลังสงคราม คนเหล่านี้ไม่มีงานทำจึงกลายเป็นคนว่างงาน คนงานที่มีงานทำส่วนใหญ่รายได้ก็น้อยไม่พอกับการครองชีพ รัฐบาลยังมีภาระอื่น ๆ อีกมาก ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้ลุล่วงไปได้ ลอยด์ จอร์จ ได้ปรับปรุงการอุตสาหกรรมถ่านหิน โดยออกพระราชบัญญัติเหมืองถ่านหิน ใน ค.ศ.1919 และพระราชบัญญัติอุตสาหกรรมเหมืองแร่ ใน ค.ศ.190 รัฐบาลยอมให้เอกชนจัดการให้คนงานทำงานวันละ 7 ชั่วโมง รัฐบาลก็ได้ทำความตกลงทั้งนายจ้างและคนงานเกี่ยวกับค่าแรงงาน และเวลาการทำงานจนเป็นที่พอใจทั้ง 2 ฝ่าย

ในโรงงานอุตสาหกรรมทั่วไป มักจะมีปัญหาเกี่ยวกับเจ้าของโรงงานและคนงานอยู่เสมอ โดยเฉพาะคนงานรถไฟ คนงานท่าเรือ และคนงานเหมือง คนงานเหล่านี้พากันนัดหยุดงานบ่อยครั้งและมีจำนวนมาก ซึ่งเริ่มมาตั้งแต่ ค.ศ.1918-1921 เนื่องจากความต้องการเรียกร้องค่าแรงงานเพิ่มขึ้นเพราะต้องทำงานหนักไม่คุ้มกับค่าตอบแทน ข้าราชการอื่น ๆ ได้รับเงินเดือนน้อยไม่พอกับการครองชีพก็พากันนัดหยุดงาน

ใน ค.ศ.1920 รัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติการว่างงาน (Unemployment Act) แต่การช่วยเหลือสวัสดิการคนว่างงานนี้ก็เป็นความช่วยเหลือเล็ก ๆ น้อย ๆ ไม่พอกับความต้องการของประชาชน

ทางด้านอุตสาหกรรม รัฐบาลได้ปรับปรุงให้ดีขึ้นกว่าเก่า เพราะญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกาได้ผลิตสินค้าแข่งขันกับอังกฤษมากขึ้น และใน ค.ศ.1921 รัฐบาลได้ตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาปัญหา และยังสามารถก่อตั้งกระทรวงคมนาคม เพื่อปรับปรุงการคมนาคมขนส่ง ตั้งกระทรวงสาธารณสุขเพื่อสุขภาพของประชาชน

ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ

ในด้านการต่างประเทศนั้น ทหารยังต้องทำงานหนักเพราะต้องปราบปรามการจลาจลในไอร์แลนด์¹ ซึ่งลอร์ด จอร์จ ได้แก้ปัญหาให้เป็นที่เรียบร้อยไปได้ระยะหนึ่ง

นโยบายเกี่ยวกับต่างประเทศนั้น รัฐบาลชุดนี้มีนโยบายแทรกแซงรัสเซียแต่ไม่เปิดเผย คือส่งทหารไปช่วยรัสเซียชาวทำสงครามกลางเมืองกับรัฐบาลรัสเซียซึ่งเป็นพวกบอลเชวิค แต่กองทัพของรัสเซียชาวฝ่ายแพ้กองทัพของพวกบอลเชวิค ปัญหานี้จึงยุติไป นอกจากนี้ยังช่วยให้เชโกสโลวาเกียได้อาวุธในไซบีเรียเป็นการกีดกันรัสเซียไม่ให้มีกำลังมากเกินไป แต่การแทรกแซงของรัฐบาลนี้ได้รับการตำหนิ และบางคนมีความเห็นว่าควรให้รัสเซียดำเนินการตามลำพัง แต่ระวังไม่ให้เข้าแทรกแซงกิจการภายในของประเทศอื่นเท่านั้น

ปัญหาอินเดีย เป็นปัญหาสำคัญที่รัฐบาลจะต้องแก้ไข กล่าวคือ ชาวอินเดียพากันเรียกร้องเอกราชมาตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 1 แล้ว และได้พากันก่อการจลาจลและเมื่อสงครามโลกครั้งที่ 1 ยุติลงแล้ว ใน ค.ศ.1919 ชาวอินเดียก็ได้เดินขบวนขึ้นอีก เกิดการปะทะอย่างรุนแรงกับกองทหารอังกฤษ มีชาวอินเดียเสียชีวิตไปเป็นจำนวนมาก ขบวนการชาตินิยมในอินเดียจึงทำการรุนแรงต่อต้านรัฐบาลอังกฤษขึ้นอีก และได้เรียกร้องเอกราชมากขึ้น รัฐบาลอังกฤษจึงได้พิจารณาปัญหานี้ และในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 อินเดียได้มีส่วนช่วยเหลืออังกฤษในการทำสงคราม รัฐบาลอังกฤษจึงเปิดโอกาสให้อินเดียได้มีส่วนในการปกครองตนเอง

---

1. ดูเรื่องปัญหาไอร์แลนด์ ในบทที่ 4

บ้าง และได้ออกพระราชบัญญัติการปกครองอินเดียใน ค.ศ.1919 ให้ชาวอินเดียมีส่วนในการปกครองส่วนกลางและส่วนมณฑล ตามพระราชบัญญัตินี้ ชาวอินเดียมีส่วนบริหารเกี่ยวกับภายในประเทศเท่านั้นแต่ทางด้านการทหาร การต่างประเทศ และการรักษาความเรียบร้อย รัฐบาลอังกฤษยังเข้าควบคุมอยู่ การให้รัฐธรรมนูญใหม่นี้ยังไม่เป็นที่พอใจของชาวอินเดีย ซึ่งมีมหาตมะคานธี และเนห์รูเป็นผู้นำในขบวนการเรียกร้องเอกราช เกิดการปะทะกันอย่างรุนแรงที่เมืองอัมริตซา (Amritsar) ทหารทั้ง 2 ฝ่ายเสียชีวิต ชาวอินเดียเสียชีวิตและบาดเจ็บหลายคน ชาวอินเดียภายใต้การนำของมหาตมะ คานธี ทำการต่อต้านเรื่อยมา จนกระทั่ง คานธี ถูกจำคุกหลายครั้ง คานธีทำการต่อต้านอย่างสงบด้วยการอดอาหารซึ่งเรียกว่าวิธีสัตยเคราะห์ ทำให้รัฐบาลอังกฤษยอมปล่อยตัวคานธีออกจากที่คุมขัง คานธีสนับสนุนให้ชาวอินเดียซื้อของที่ผลิตในอินเดียหรือผลิตของใช้ขึ้นเอง ไม่ยอมซื้อสินค้าอังกฤษ ทำให้เศรษฐกิจของอังกฤษตกต่ำลง และในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ชาวอินเดียไม่ให้ความร่วมมือกับรัฐบาลอังกฤษในการทำสงคราม และยังคงต่อต้านต่อไป ในที่สุดรัฐบาลอังกฤษต้องยอมให้เอกราชแก่อินเดียใน ค.ศ.1947

นอกจากปัญหาอินเดียแล้ว รัฐบาลอังกฤษก็มีส่วนร่วมในวิกฤตการณ์ชานัค (Chanak crisis) ในเตอร์กีกด้วย กล่าวคือ ใน ค.ศ.1921 ชาวเตอร์กไม่พอใจในสนธิสัญญาแซฟวร์ (Treaty of Sevres)¹ ดังนั้น มุสตาฟา เคมาล (Mustapha Kemal) ผู้นำชาวเตอร์กได้ทำการปฏิวัติยึดอำนาจขับไล่ชาวกรีกออกจากสมิรนา (Smyrna) รัฐบาลอังกฤษสนับสนุนกรีกอย่างลับ ๆ ให้ทำการต่อสู้กับเตอร์กแต่เตอร์กได้ชัยชนะเข้ายึดเมืองสมิรนาและขยายอิทธิพลไปยังเมืองชานัค (Chanak) ซึ่งมีกองทหารอังกฤษรักษาการณ์อยู่ รัฐบาลอังกฤษได้ชักชวนฝรั่งเศสและอิตาลีร่วมการปฏิวัติครั้งนี้ แต่ทั้ง 2 ประเทศไม่ยอมให้ความร่วมมือด้วย แต่บัลแกเรียกรีกและเตอร์กได้ทำสัญญาสงบศึกเสียก่อน และฝ่ายสัมพันธมิตรได้ตกลงแก้ไขสนธิสัญญาฉบับเก่า และทำสนธิสัญญาใหม่ คือสนธิสัญญาโลซานันจนเป็นที่พอใจของเตอร์ก

เหตุการณ์ครั้งนี้ นายลอร์ด จอร์จ เกือบทำให้ประเทศอังกฤษต้องเข้าร่วมสงครามกับเตอร์ก ซึ่งทำให้ประชาชนขาดความเลื่อมใสในตัวเขา เพราะประชาชนไม่ต้องการทำสงคราม

---

1. เป็นสนธิสัญญาสันติภาพใน ค.ศ.1920 ระหว่างประเทศฝ่ายสัมพันธมิตรกับเตอร์กซึ่งแพ้สงครามโลกครั้งที่ 1 โดยกำหนดให้ช่องแคบดาร์ดาแนล (Dardanelles) และบอสฟอรัส (Bosphorus) อยู่ในความควบคุมของนานาชาติและสมิรนา (Smyrna) อยู่ในความครอบครองของกรีก

ในปีเดียวกันนั้นเองได้เกิดขบวนการชาตินิยมในอียิปต์ต่อต้านอังกฤษ เพราะชาวอียิปต์ไม่ต้องการอยู่ภายใต้การปกครองของต่างชาติ ทำให้รัฐบาลอังกฤษต้องแก้ปัญหาในอียิปต์ด้วย

รัฐบาลสังกัดพรรคอนุรักษนิยมระหว่าง ค.ศ.1922-1924

ในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจและการเมืองหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 นั้น นายลอร์ด จอร์จ เริ่มเสื่อมความนิยมลงเรื่อยมา รัฐมนตรีในคณะรัฐมนตรีผสมลาออกหลายคน ทำให้รัฐบาลอ่อนแอลงโดยเฉพาะอย่างยิ่งพรรคอนุรักษนิยมโจมตีนายกรัฐมนตรี และไม่ประสงค์ที่จะร่วมอยู่กับรัฐบาลผสมด้วย จนกระทั่ง ใน ค.ศ.1922 ได้มีการประชุมรัฐสภา สมาชิกส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับนโยบายของเขา ดังนั้นเขาจึงลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีพร้อมกับนายออสเตน แคมเบอร์เลน (Austen Chamberlain) สังกัดพรรคอนุรักษนิยมซึ่งให้ความสนับสนุนลอร์ด จอร์จ เรื่อยมา และเมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปีนั้น พรรคอนุรักษนิยม ใต้การนำของนายบอนาร์ ลอร์ (Bonar Law) ได้เป็นคณะรัฐบาล มีนายสแตนเลย์ บอลด์วิน (Stanley Baldwin) เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง นายเนวิล แคมเบอร์เลน (Neville Chamberlain) เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข คณะรัฐบาลชุดนี้ได้บริหารประเทศในระหว่าง ค.ศ.1922-1923 ไม่มีเหตุการณ์ที่สำคัญแต่อย่างใด รัฐบาลพยายามรักษาความสงบ ไม่นำประเทศเข้าสู่สงครามและหลีกเลี่ยงลัทธิสังคมนิยมและลัทธิคอมมิวนิสต์ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับเหตุการณ์ของประเทศอื่น ไม่มีการคิดริเริ่ม นโยบายทั้งภายในและภายนอกประเทศเป็นไปอย่างราบเรียบดังจะเห็นได้จากการที่คัดค้านฝรั่งเศสและเบลเยียมส่งทหารเข้ายึดแคว้นรูห์ (ruhr) ซึ่งเป็นแหล่งอุตสาหกรรมของเยอรมันจนกระทั่งนายบอนาร์ ลอร์ สิ้นชีวิตลงใน ค.ศ.1923 นายสแตนเลย์ บอลด์วิน ได้เป็นนายกรัฐมนตรีต่อมา ฐานะการเมืองไม่มั่นคงเขามีนโยบายยกเลิกการค้าเสรี เพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ โดยการตั้งกำแพงภาษีเก็บสินค้าขาเข้า เพื่อป้องกันไม่ให้สินค้าจากประเทศอื่นเข้ามาตีตลาดการค้าของอังกฤษ แต่่นโยบายดังกล่าวไม่เป็นที่พอใจของประชาชนนัก ดังนั้น ใน ค.ศ.1924 จึงได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไป พรรคอนุรักษนิยมไม่ได้รับการสนับสนุนจากประชาชน¹ ดังนั้นพรรคเสรีนิยมจึงสนับสนุนพรรคแรงงาน (Labour) ให้เป็นรัฐบาล

---

1. จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนสังกัดพรรคอนุรักษนิยมมากที่สุด รองลงมาคือพรรคแรงงาน และพรรคเสรีนิยมตามลำดับ แต่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคเสรีนิยมและพรรคแรงงานลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาลสังกัดพรรคอนุรักษนิยม

รัฐบาลพรรคแรงงาน ค.ศ.1924

พรรคแรงงานได้จัดตั้งคณะรัฐบาลเป็นครั้งแรกมีนายแรมซาย แมกโดนัลด์ (Ramsay Mac.Donald) เป็นนายกรัฐมนตรี นายอาเธอร์ เฮนเดอร์สัน (Arthur Henderson) เป็นรัฐมนตรีว่าการต่างประเทศ การที่พรรคแรงงานได้เป็นรัฐบาลครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า พรรคแรงงานมีความสำคัญขึ้น และได้รับความสนับสนุนจากพรรคเสรีนิยม

นโยบายภายในประเทศ เป็นนโยบายปานกลาง ไม่มีการปรับปรุงเศรษฐกิจและการเมืองอย่างรุนแรงเหมือนรัฐบาลชุดก่อน ๆ พรรคแรงงานขาดประสบการณ์ในการปกครองจึงไม่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินการใด ๆ ยังมีปัญหาคนว่างงานมาก และพวกคนงานทำการสไตรค์เหมือนเคย

นโยบายต่างประเทศของพรรคแรงงาน เป็นเหตุให้เสื่อมความนิยมลง กล่าวคือได้เจรจาการทูตกับรัสเซีย และมีความคิดเห็นแอนเอียงไปในทางลัทธิคอมมิวนิสต์ ให้การสนับสนุนหนังสือพิมพ์ที่สนับสนุนลัทธิคอมมิวนิสต์ ในที่สุดรัฐบาลไม่ได้รับความไว้วางใจจากประชาชน และพรรคอนุรักษนิยมซึ่งเป็นฝ่ายค้านพากันต่อต้านรัฐบาล ในที่สุดรัฐบาลถูกยุบและในปีนั้นเองได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นมาใหม่ ผลของการเลือกตั้งปรากฏว่า พรรคแรงงานหมดอำนาจไป พรรคอนุรักษนิยมชนะการเลือกตั้ง ได้จัดตั้งรัฐบาลชุดใหม่ มีนายสแตนเลย์ บอลด์วิน เป็นนายกรัฐมนตรีครั้งที่ 2 ในระหว่าง ค.ศ.1924-1929

รัฐบาลพรรคอนุรักษนิยมระหว่าง ค.ศ.1924-1929

เมื่อพรรคอนุรักษนิยมได้เป็นรัฐบาลนั้น พรรคแรงงานยังมีผู้สนับสนุนอยู่บ้าง แต่พรรคเสรีนิยมขาดความนิยมไป

นายสแตนเลย์ บอลด์วิน เป็นนายกรัฐมนตรี นายวินสตัน เชอร์ชิล (Winston Churchill) เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง นายเนวิล แชมเบอร์เลน (Neville Chamberlain) เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข นายออสเต็น แชมเบอร์เลน (Austen Chamberlain) เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

นายสแตนเลย์ บอลด์วิน เป็นนายกรัฐมนตรีที่ไม่เข้มแข็งนัก ไม่ค่อยเอาใจใส่ในเหตุการณ์ต่างประเทศ ไม่มีความคิดริเริ่มในการปฏิรูป แต่เนื่องจากเขามีคณะรัฐมนตรีที่เข้มแข็ง คณะรัฐบาลชุดนี้จึงสามารถให้สวัสดิการแก่ประชาชนในด้านต่าง ๆ ได้สำเร็จ

นโยบายขั้นแรกคือการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและปัญหาทางสังคมภายในประเทศ ในระยะนั้นชนชั้นต่าง ๆ ในสังคมมักจะมีเรื่องขัดแย้งกันอยู่เสมอในปัญหาต่าง ๆ ที่ตกลงกันไม่ได้ รัฐบาลได้เข้าช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อสวัสดิภาพทางสังคม เช่น ให้เงินช่วยเหลือเด็กกำพร้า แม่ม่าย และคนชรา เป็นต้น ใน ค.ศ.1929 ได้ออกพระราชบัญญัติว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น (Local Government Act) มีสภามณฑลจัดการในด้านการบริการสังคม ใน ค.ศ.1929 นี้ เป็นปีที่เศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก ในประเทศอังกฤษจึงประสบปัญหาเศรษฐกิจทั่วไป กล่าวคือ เกิดปัญหาคนว่างงานซึ่งทวีขึ้นจำนวนมาก การอุตสาหกรรมหยุดชะงัก รัฐบาลได้แก้ปัญหาโดยนำระบบมาตรฐานทองคำมาใช้ใน ค.ศ.1925 (Gold Standard Act) และกำหนดค่าของเงินปอนด์ให้สูงเท่ากับสมัยก่อนสงคราม เพื่อยกฐานะเศรษฐกิจให้ดีขึ้น และเป็นการจูงใจให้มีผู้มาลงทุน และนำเงินมาฝากธนาคารในประเทศอังกฤษกันมากขึ้น ซึ่งได้ผลเป็นที่น่าพอใจ เงินปอนด์มีค่าสูงขึ้น มีผู้นำเงินมาแลกกันมาก เมื่อเงินมีค่าขึ้น สินค้าอังกฤษก็มีราคาแพงขึ้นด้วย นับว่าเป็นผลเสียแก่ประเทศเหมือนกัน เนื่องจากสินค้าอังกฤษราคาแพง ไม่มีประเทศใดต้องการซื้อ และสินค้าที่เข้ามาขายในประเทศอังกฤษก็มีราคาถูกกว่า เพราะยังคงใช้ระบบการค้าโดยเสรี ทำให้สินค้าอังกฤษขายไม่ออก โรงงานอุตสาหกรรมบางแห่งหยุดชะงักลง ผลที่ตามมาคือเกิดปัญหาคนว่างงาน ทำให้รัฐบาลต้องหาทางแก้ไข

เมื่อเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก ประชาชนส่วนใหญ่เอาธนบัตรมาแลกทองคำคืน ทำให้การธนาคารชบเซา และเพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงการล้มละลาย รัฐบาลจึงประกาศห้ามนำเงินมาแลกทองคำคืน อย่างไรก็ตามเงินปอนด์มีค่าตกลงมาก ไม่เป็นที่ไว้วางใจของชาวต่างประเทศ เศรษฐกิจตกต่ำ ประเทศอื่น ๆ ผลิตสินค้าอุตสาหกรรมแข่งขันกับอังกฤษหลายประเทศ เนื่องจากการผลิตถ่านหินในอังกฤษมีปริมาณน้อยกว่าประเทศอื่น ๆ เมื่อรัฐบาลไม่สามารถแก้ไขให้เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น พวกคนงานจึงรวมตัวกันเรียกร้องสิทธิของตนเองโดยผ่านทางสหภาพแรงงาน ซึ่งมีพรรคแรงงานให้ความสนับสนุนอยู่ เช่น ทำการนัดหยุดงานเพื่อเรียกร้องค่าแรงงานเพิ่ม รัฐบาลต้องจ่ายเงินอุดหนุนเป็นค่าจ้างพวกคนงาน และเสนอให้นายจ้างปฏิรูปการทำงานและอัตราค่าจ้างให้ดีขึ้น แต่นายจ้างไม่ยอมรับฟังข้อเสนอของรัฐบาล เมื่อรัฐบาลงดจ่ายเงินอุดหนุน

แก่พวกคนงาน การนัดหยุดงานจึงเริ่มขึ้นมาอีกโดยได้รับความสนับสนุนจากสหภาพแรงงาน ซึ่งเริ่มใน ค.ศ.1926

การสไตรค์ทั่วไป (General Strike) ค.ศ.1926

การนัดหยุดงานครั้งนี้เป็นการนัดหยุดงานครั้งใหญ่ คนงานในโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ พร้อมใจกันนัดหยุดงานทั่วไป ได้แก่ คนงานขนส่ง คนงานรถไฟ และคนงานอุตสาหกรรมหนัก ทำให้การอุตสาหกรรมขนส่งทุกชนิดหยุดชะงัก เกิดความวุ่นวายขึ้นทั่วประเทศ เริ่มจากคนงานในโรงงานอุตสาหกรรมถ่านหินไม่พอใจรัฐบาลที่ไม่สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ลงได้ และจำนวนผลิตลดลง การผลิตขาดประสิทธิภาพ ค่าใช้จ่ายในการผลิตสูงและขายได้น้อยลงซึ่งรัฐบาลก็ไม่สามารถช่วยแก้ปัญหาได้ เจ้าของเหมืองประกาศยกเลิกข้อตกลงที่จ้างกันมาตั้งแต่ ค.ศ.1921 พวกคนงานจึงพากันต่อต้านและเตรียมนัดหยุดงาน รัฐบาลเข้าแก้ไขสถานการณ์นี้ แต่ไม่เป็นที่พอใจทั้งนายจ้างและคนงานซึ่งเกรงว่ารัฐบาลอาจจะโอนอุตสาหกรรมถ่านหินมาเป็นของรัฐ ดังนั้นพวกคนงานจึงทำการนัดหยุดงานเมื่อวันที่ 3-12 พฤษภาคม และมีคนงานอุตสาหกรรมอื่น ๆ เข้าร่วมด้วยประมาณ 3 ล้านคน

รัฐบาลได้เข้าแก้ไขโดยอาศัยพระราชบัญญัติอำนาจฉุกเฉิน (Emergency Powers Act) ใน ค.ศ.1920 ไม่ยอมเจรจากับพวกคนงานและประกาศว่าการนัดหยุดงานครั้งนี้ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ทนายความผู้มีความเสี่ยงผู้หนึ่งชื่อ เซอร์ จอห์น ซีมอน (Sir John Simon) ได้แถลงว่ารัฐบาลอาจฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายในการนัดหยุดงานครั้งนี้ได้ รัฐบาลเข้าแก้ไขโดยใช้ทหารเข้าช่วยบริการทางด้านการคมนาคมขนส่ง และยืนยันว่าจะไม่ปฏิบัติตามคำเรียกร้องของสหภาพแรงงานแต่ประการใด ประชาชนส่วนใหญ่เข้าข้างรัฐบาลและให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ นักศึกษาและนักธุรกิจช่วยเหลือแก้ไขทางด้านคมนาคม โดยเข้าไปปฏิบัติการแทนคนงานที่นัดหยุดงานไป รัฐบาลได้รักษาการณ์อย่างเข้มแข็ง และกล่าวหาว่าการกระทำของสหภาพแรงงานครั้งนี้เป็นความผิดเพราะเป็นการทำลายความสงบสุขของบ้านเมือง และทำลายความมั่นคงของระบอบประชาธิปไตย

เมื่อการนัดหยุดงานครั้งนี้ไม่ได้ผล สหภาพแรงงานเกรงว่ารัฐบาลอาจจะฟ้องร้องพวกตนได้ และเงินทุนสำรองที่จ่ายให้พวกคนงานก็ร่อยหรอลงมาก ในที่สุดพวกคนงานจึงต้องกลับ

เมื่อการนัดหยุดงานครั้งนี้ไม่ได้ผล สหภาพแรงงานเกรงว่ารัฐบาลอาจจะฟ้องร้องพวกตนได้ และเงินทุนสำรองที่จ่ายให้พวกคนงานก็ร่อยหรอลงมาก ในที่สุดพวกคนงานจึงต้องกลับมาทำงานตามเดิม การนัดหยุดงานครั้งนี้จึงเป็นอันล้มเหลวไปและยุติลงในวันที่ 13 พฤษภาคม ยกเว้นคนงานเหมืองถ่านหิน ซึ่งยังคงนัดหยุดงานกันต่อไปจนถึงเดือนพฤศจิกายน

ผลที่ตามมาภายหลังการนัดหยุดงาน คือพวกคนงานยังคงต้องรับอัตราค่าแรงงานต่ำกว่าเดิมและทำงานมากขึ้น สหภาพแรงงานมีฐานะการเงินไม่มั่นคงเพราะต้องจ่ายเงินให้พวกคนงานในระหว่างนัดหยุดงานครั้งนี้มาก และสมาชิกก็ลดน้อยลง จึงนับได้ว่าการนัดหยุดงานใน ค.ศ.1926 นี้ เป็นผลเสียแก่สหภาพแรงงาน และพวกคนงานมาก

ใน ค.ศ.1927 รัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อพิพาทเกี่ยวกับแรงงาน (Trade Disputes Act) ห้ามไม่ให้มีการนัดหยุดงานอีกต่อไป ห้ามสหภาพแรงงานจ่ายเงินอุดหนุนแก่คนงานและพรรคแรงงานโดยไม่ได้รับความเห็นชอบจากสมาชิก นอกจากนี้รัฐบาลยังได้ออกพระราชบัญญัติการประกันการว่างงาน (The Unemployment Insurance Act) พระราชบัญญัตินี้สร้างความไม่พอใจให้แก่พวกคนงานมาก สหภาพแรงงานเล็กเรียกร้องให้มีการปฏิรูปต่าง ๆ ทำให้ภายในประเทศสงบเรียบร้อยอยู่ชั่วระยะหนึ่ง นายสแตนเลย์ บอลด์วิน ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ที่ทำให้เหตุการณ์ร้ายแรงนี้ผ่านไปได้ และเศรษฐกิจของประเทศก็ดีขึ้นเล็กน้อย นอกจากนี้ นายสแตนเลย์ บอลด์วิน ไม่ได้สร้างผลงานอันใดที่ดีเด่นขึ้นมา แม้แต่การต่างประเทศก็ซบเซาไม่กระตือรือร้นที่จะเป็นไมตรีกับประเทศใดนัก ส่วนใหญ่ใช้นโยบายรักษาความสงบ (Appeasement) แต่ประชาธิปไตยของอังกฤษสมบูรณ์ขึ้นในระยะนี้ คือรัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติการออกเสียงเลือกตั้งใน ค.ศ.1928 ยกเลิกการจำกัดการออกเสียงเลือกตั้งของสตรี ให้ประชาชนทั้งชายหญิงมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งโดยทัดเทียมกัน

พรรคอนุรักษนิยมขาดความนิยม และในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไปใน ค.ศ.1929 พรรคแรงงานได้รับคะแนนเสียงมากที่สุด รองลงมาคือพรรคเสรีนิยม ส่วนพรรคอนุรักษนิยมได้รับคะแนนน้อยที่สุด

รัฐบาลพรรคแรงงานครั้งที่ 2 (ค.ศ.1929-1931)

เมื่อพรรคแรงงานได้เป็นรัฐบาลใน ค.ศ.1929 นั้น นายแรมซาย แมคโดแนลด์ ได้กลับเข้ามาเป็นนายกรัฐมนตรีใหม่เป็นครั้งที่ 2 โดยได้รับความสนับสนุนจากพรรคเสรีนิยม ใน

คณะรัฐบาลชุดนี้ มีสตรีเป็นรัฐมนตรีครั้งแรกได้แก่นางสาวมาร์กาเรต บอนด์ฟิลด์ (Miss Magaret Bondfield) ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

รัฐบาลได้ปฏิรูปสังคมและเศรษฐกิจโดยการให้เงินช่วยเหลือคนที่ว่างงาน และจัดสร้างอาคารสงเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยของประชาชน แต่ในขณะนี้ เป็นระยะเวลาที่เศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก การปรับปรุงเศรษฐกิจจึงไม่ได้ผลนัก ในประเทศอังกฤษมีคนว่างงานประมาณ 2 ล้านคน และจำนวนคนว่างงานก็ทวีขึ้นเรื่อย ๆ และในปีต่อมามีคนว่างงานถึง 2 ล้าน 5 แสนคน การอุตสาหกรรมชบเซา สินค้าอังกฤษจำหน่ายได้น้อยลง ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะให้ความช่วยเหลือคนว่างงานแล้ว ก็ยังไม่เพียงพอกับจำนวนคนว่างงานที่เพิ่มจำนวนขึ้นทุกปี รัฐบาลเปลี่ยนนโยบายหางานให้คนงานทำทางด้านสาธารณูปโภคแต่สภาพคนงานก็ยังไม่ได้ดีขึ้น รัฐบาลต้องจ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินมากจนฝ้ายค้ำใจมตีว่ารัฐบาลฟุ่มเฟือย รัฐบาลจึงต้องเก็บภาษีสินค้าขาเข้าจาก 10% เป็น 20% และเก็บภาษีสินค้าฟุ่มเฟือย 40% ลดจำนวนเงินที่ช่วยคนว่างงานลง ลดเงินเดือนข้าราชการลง 10% เนื่องจากรัฐบาลมีหนี้สินมาก ต้องไปกู้เงินมาจากธนาคารฝรั่งเศส และสหรัฐอเมริกา

หลังจากนั้นรัฐบาลได้ตัดทอนรายจ่ายต่าง ๆ ออกไปเสียบ้าง สมาชิกพรรคแรงงานบางคนยื่นประท้วงต่อรัฐบาล ภายในรัฐบาลเกิดความแตกสามัคคี นายแรมซาย แม็ค โดแนลด์ จึงจัดตั้งคณะรัฐบาลผสม¹ ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกทั้ง 3 พรรค แทนพรรคแรงงานชุดเดียว เพื่อช่วยกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น แต่ฐานะการคลังและการเศรษฐกิจของประเทศยังไม่ได้ดีขึ้น นายแรมซาย แม็ค. โดแนลด์ จึงลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีพร้อมทั้งคณะใน ค.ศ.1931

รัฐบาลแห่งชาติ (ค.ศ.1931-1935)

หลังจากนั้นได้มีการจัดตั้งคณะรัฐบาลใหม่ เรียกว่าคณะรัฐบาลแห่งชาติ (National Government) ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกทั้ง 3 พรรค เป็นรัฐบาลผสม เปิดโอกาสให้พรรคอนุรักษนิยมได้กลับเข้ามาร่วมบริหารประเทศใหม่ มี นายแรมซาย แม็ค. โดแนลด์ เป็นนายกรัฐมนตรี² ในการจัดตั้งคณะรัฐบาลแห่งชาตินี้ นับว่ารัฐบาลพยายามแก้ไขสถานการณ์ของประเทศให้ดีขึ้น

---

1. ก่อนหน้านี้เคยมีการจัดตั้งรัฐบาลผสมระหว่างพรรคเสรีนิยม และพรรคอนุรักษนิยมใน ค.ศ.1916 โดยมี ลอยด์ จอร์จ เป็นนายกรัฐมนตรี

2. เขาถูกขับไล่ออกจากพรรคแรงงาน เพราะสมาชิกในพรรคไม่ชอบการกระทำของเขา

แต่รัฐบาลไม่กล้าทำอะไรที่รุนแรงลงไป เศรษฐกิจของประเทศจึงยังคงทรุดอยู่ประชาชนส่วนใหญ่ไม่พอใจการบริหารของรัฐบาล มีคนว่างงานประมาณ 3 ล้านคน รัฐบาลแก้ไขเศรษฐกิจโดยการยกเลิกการใช้มาตรฐานทองคำ ทำให้ค่าของเงินถูกลง - นับว่าเป็นผลดีที่สินค้าอังกฤษราคาถูกลง และมีคนนิยมซื้อทั่วโลก เมื่อเทียบกับสินค้าของประเทศอื่นที่มีค่าของเงินสูง นอกจากนี้ยังเพิ่มภาษีขาเข้าอีก 10% เพื่อกันไม่ให้สินค้าจากต่างประเทศเข้ามาตีตลาดสินค้าของอังกฤษ และใน ค.ศ.1932 นายเนวิล แชมเบอร์เลน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้จัดให้มีการประชุมกลุ่มประเทศในเครือจักรภพอังกฤษที่เมืองออตตาวา (Ottawa) เพื่อจัดตั้งสหพันธ์ศุลกากร ตกลงเกี่ยวกับเรื่องสิทธิพิเศษทางการค้า เพื่อเศรษฐกิจของประเทศ นับว่าเป็นผลดีขึ้นคือ ใน ค.ศ.1933 คนว่างงานมีจำนวนน้อยลง การค้าก้าวหน้า แต่ปัญหาคนว่างงานยังมีอยู่ แต่รัฐบาลก็ช่วยสงเคราะห์คนเหล่านั้น และให้เงินอุดหนุนการอุตสาหกรรมใหม่ๆ เช่น การอุตสาหกรรมผลิตรถยนต์ เครื่องเคมี เครื่องไฟฟ้า เป็นต้น อังกฤษยังต้องแข่งขันทางการอุตสาหกรรมกับต่างประเทศ จึงต้องเก็บภาษีขาเข้าสำหรับสินค้าอุตสาหกรรมโดยเฉพาะเหล็ก แต่ถ่านหินผลิตได้น้อยจึงส่งไปขายต่างประเทศน้อยมาก

ทางด้านเกษตร รัฐบาลส่งเสริมการเกษตร ปรับปรุงวิธีการผลิต ออกพระราชบัญญัติช่วยเหลือการเกษตร เป็นการช่วยเหลือผู้ผลิตให้ผลิตได้ผลดีทั้งปริมาณและคุณภาพ สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้

ถึงแม้ว่าเศรษฐกิจจะฟื้นตัวขึ้น พวกคนงานก็ยังไม่พอใจเกี่ยวกับค่าแรงงานที่ได้รับ และปัญหาคนว่างงาน ทำให้มีการนัดหยุดงานเป็นประจำ

คณะรัฐบาลชาติสมัชชแดนเลย์ บอลด์วิน (ค.ศ.1935-1937)

ใน ค.ศ.1935 ได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคแรงงานเสื่อมความนิยมลง เนื่องจากนาย แรมซาย แม็ค โดแนลด์ ที่ประชาชนเลื่อมใสนั้นไม่ได้เป็นหัวหน้าพรรค ผลของการเลือกตั้งในครั้งนี้พรรคอนุรักษนิยมได้เป็นรัฐบาล มี นายสแตนเลย์ บอลด์วิน ได้เป็นนายกรัฐมนตรีของคณะรัฐบาลชาติ คณะรัฐมนตรีส่วนใหญ่สังกัดพรรคอนุรักษนิยม รัฐบาลชุดนี้ไม่ได้มีงานริเริ่มในการปฏิรูปแต่อย่างใด แต่ต้องเผชิญกับเหตุการณ์สำคัญภายในประเทศ คือ เรื่องเกี่ยวกับปัญหาการสละราชสมบัติของพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 8 เมื่อเดือนธันวาคม ค.ศ.1936 กล่าวคือ พระเจ้าจอร์จที่ 5 สวรรคตลงใน ค.ศ.1936 ราชสมบัติจึงตกอยู่กับพระราชโอรสของ

พระองค์ คือ พระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 8 ซึ่งรับราชสมบัติเมื่อเดือนมกราคม ค.ศ.1936 พระองค์ต้องการอภิเษกสมรสกับนางวอลลิส ซิมป์สัน (Wallis Simpson) แม่ม่ายชาวอเมริกัน ซึ่งเป็นชาวที่ครึกโครมมากในเวลานั้น บาทหลวงและประชาชนส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย กับพระเจ้าเอ็ดเวิร์ด ที่ 8 เพราะจะทำให้สถาบันพระมหากษัตริย์เสื่อมลงไปและเป็นการเสียดังศรีแก่ประเทศอังกฤษ

คณะรัฐบาลภายใต้การนำของนายสแตนเลย์ บอลด์วิน รวมทั้งพระบรมวงศานุวงศ์ ข้าราชการ ประชาชน บาทหลวง และประมุขของประเทศในเครือจักรภพได้ทำการต่อต้านพระราชประสงค์ของพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดครั้งนี้ พระองค์จึงตัดสินใจสละราชสมบัติ เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ.1936 ให้แก่พระอนุชาของพระองค์ คือ ดยุกแห่งยอร์ก (Duke of York) ซึ่งได้สถาปนาเป็นพระเจ้าจอร์จที่ 6 ครองราชย์ระหว่าง ค.ศ.1936-1952 พระองค์เป็นที่เคารพรักของประชาชนประกอบกับมีพระราชอัธยาศัยอันดีงาม จึงทำให้สถาบันกษัตริย์ของอังกฤษยังคงเจริญอยู่ได้ต่อไป

สังคมและเศรษฐกิจก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2

เมื่อเศรษฐกิจได้รับการพัฒนาขึ้น สังคมก็ได้มีการพัฒนาไปด้วยเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพของประเทศในเวลานั้น กล่าวคือประชาชนมีความเป็นอยู่ที่สะดวกสบายขึ้นกว่าเดิม มีเครื่องทุ่นแรงต่าง ๆ ที่ใช้ไฟฟ้า การไฟฟ้าเจริญขึ้นมาก มีการค้าขายระบบเงินผ่อน สตรีได้รับการยกย่องและมีสิทธิเสรีภาพทางการเมืองทัดเทียมชาย สตรีนิยมออกไปทำงานนอกบ้านแต่งกายตามสมัยนิยม ประชาชนมีโอกาสได้พักผ่อนตามสถานที่พักผ่อนต่าง ๆ ในที่สาธารณะ ภาพยนตร์ การละครเฟื่องฟู พวกคนงานมีสิทธิหยุดงานพักผ่อนปีละ 1 สัปดาห์ การอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นที่นิยมมากขึ้น

นอกจากนี้มีความเจริญทางด้านประชาสัมพันธ์ การหนังสือพิมพ์¹ วิทยุกระจายเสียง²

เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ของโลก รัฐบาลได้ทำนุบำรุงการศึกษาส่งเสริมตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงขั้นอุดมศึกษา ถึงแม้ว่าสภาพสังคม เศรษฐกิจจะดีขึ้น แต่ก็ยังมีคนจนอยู่

---

1. มีหลายฉบับ ที่สำคัญได้แก่ไทม์ (Time) เดลี เอกซ์เพรส (Daily Express) เดลี เมล์ (Daily Mail) เป็นต้น

2. สถานีวิทยุ บ.บี.ซี. (British Broadcasting Corporation) มี เซอร์ จอห์น รีธ (Sir John Reith) เป็นผู้อำนวยการคนแรก

มาก คนจนยังเดินขบวนเรียกร้องความเห็นใจจากรัฐบาลขอเพิ่มค่าแรงงาน รัฐบาลยังไม่สามารถแก้ปัญหาคคนว่างงานได้

บทสรุป

หลังสงครามโลกครั้งที่ 1 นายลอร์ด จอร์จ (Lloyd George) ได้เป็นนายกรัฐมนตรีของรัฐบาลพรรคแนวร่วม (Coalition Party) ใน ค.ศ.1919 เขาได้จัดการเกี่ยวกับปัญหาหลังสงครามดังนี้คือ

1. หนี้ของรัฐบาลซึ่งทวีมากขึ้นถึง 12 เท่า ภายใน 5 ปี รวมทั้งดอกเบี้ยด้วย
2. การค้ากับต่างประเทศลดลงในระหว่างสงคราม โรงงานถูกปิด มีปัญหาคนว่างงานจำนวนมาก ประเทศที่เคยซื้อสินค้าอังกฤษงดสั่งซื้อสินค้า ญี่ปุ่นผลิตสินค้าส่งไปขายในตะวันออกไกลแข่งขันกับอังกฤษ สหรัฐผลิตสินค้าอุตสาหกรรมแข่งขันกับอังกฤษเช่นกัน
3. ถ่านหินซึ่งเป็นสินค้าสำคัญของอังกฤษขายไม่ออก เนื่องจากประเทศฝรั่งเศสซึ่งเคยซื้อ ถ่านหินจากอังกฤษ ได้ถ่านหินจากเยอรมันเป็นค่าปฏิกรรมสงคราม
4. มีปัญหาคนว่างงานมากใน ค.ศ.1921 มีจำนวน 1 ล้านคน และใน ค.ศ.1922 มีจำนวนถึง 2 ล้านคน
5. ประชากรมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี ในอัตราปีละ 3%
6. พรรคอนุรักษ์นิยมกลายเป็นพวกหัวปานกลาง พรรคเสรีนิยมกลายเป็นพรรคที่สนับสนุนพรรคแรงงานซึ่งนิยมฝ่ายซ้าย แต่บางทีก็มีหัวปานกลาง
7. การจลาจลในไอร์แลนด์ยังคงดำเนินต่อไประหว่างกองทัพของสาธารณรัฐ (พวก Sinn Fein) และกองตำรวจของอังกฤษ ซึ่งมีสมญาว่า "Black and Tans"

งานที่คณะรัฐบาลต้องแก้ไขให้สำเร็จลุล่วงไป คือ

1. การออกกฎหมายเกี่ยวกับการประกันการว่างงาน โดยจ่ายเงินอุดหนุนเป็นรายสัปดาห์สำหรับคนที่ว่างงาน เป็นเหตุให้รัฐบาลต้องใช้จ่ายเงินมากและต้องกู้เงินจากต่างประเทศ
2. ได้ออกพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใน ค.ศ.1918
3. สหุ้ยขยกทไบยยูไหญ่ เหน็ดคมขงยงกฤษมกเกขึ้น
4. คนที่ร่ำรวยต้องเสียภาษีมากเพื่อนำเงินรายได้ไปช่วยเหลือคนจน
5. นายลอร์ด จอร์จ พยายามประชุมแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ แต่ไม่ได้ผล

วิกฤตการณ์ที่เมือง ชานัค (Chanak) ซึ่งอังกฤษเข้าไปมีส่วนพัวพันช่วยกรีกทำสงครามกับเตอร์กีนั่น ทำให้ลอร์ด จอร์จ ได้รับการตำหนิและพ้นจากตำแหน่งไปใน ค.ศ.1922

รัฐบาลสังกัดพรรคอนุรักษนิยม (ค.ศ.1922-1924)

ในระบอบนี้รัฐบาลอังกฤษมีนายกรัฐมนตรี 2 คน คือ นายโบนาร์ ลอร์ เป็นนายกรัฐมนตรี ใน ค.ศ.1922-1923 และนายบอลด์วิน (Baldwin) เป็นนายกรัฐมนตรี ใน ค.ศ.1923-1924 เหตุการณ์ทั่ว ๆ ไปที่เกิดขึ้นเป็นเหตุการณ์ที่สืบต่อจากรัฐบาลชุดก่อน เช่น การทำสนธิสัญญาโลซานน์ (Lausanne) กับรัฐบาลใหม่ของเตอร์กี ภายหลังวิกฤตการณ์ที่เมืองชานัค (Chanak) เนื่องจากเตอร์กีไม่พอใจในสนธิสัญญาสันติภาพแซฟร์ (Sèvres) ที่ทำหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 รัฐบาลอังกฤษคัดค้านฝรั่งเศสที่เข้ายึดแค้วนรุห์ ของเยอรมัน บอลด์วินไม่ได้รับความสนับสนุนเนื่องจากการปรับปรุงเศรษฐกิจ การตั้งกำแพงภาษี และในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งใหม่ พรรคอนุรักษนิยมจึงไม่ได้รับการเลือกตั้ง

รัฐบาลพรรคแรงงานครั้งที่ 1 (ค.ศ.1924)

นายกรัฐมนตรีคนใหม่ คือ นายแรมซาย แม็ค โดแนลด์ (Ramsay Mac. Donald) ซึ่งเอนเอียงไปทางลัทธิสังคมนิยม แต่นโยบายภายในประเทศไม่ได้ปรับปรุงเศรษฐกิจ หรือทำ ความเจริญให้แก่ประเทศแต่อย่างใด

รัฐบาลพรรคอนุรักษนิยม (ค.ศ.1924-1929)

ในระบอบนี้ นายบอลด์วิน ได้เป็นนายกรัฐมนตรี เขาต้องเผชิญกับการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งได้ผลไม่เป็นที่พอใจของพวกคนงานในโรงงานอุตสาหกรรม จึงได้เกิดการนัดหยุดงานทั่วไป ใน ค.ศ.1926 บอลด์วินต้องอละตัยพวกอาสาสมัครเข้ารับใช้ประชาชนแทนคนงาน เหล่านั้น ภายใน 8 วัน พวกคนงานก็สลายตัวไปและทั้ง 2 ฝ่ายก็เข้าใจกันดี

นอกจากนี้รัฐบาลยังได้ออกพระราชบัญญัติ (Trade Disputes and Trade Union Act) ใน ค.ศ.1927 และให้เงินอุดหนุนแก่แม่ม้ายและเด็กกำพร้าให้การศึกษาแก่พวกคนงาน

รัฐบาลพรรคแรงงานครั้งที่ 2 (ค.ศ.1929-1931)

นายแรมซาย แม็ค โดแนลด์ ได้กลับเข้ามาเป็นนายกรัฐมนตรี คนว่างงานได้ทวีจำนวน

ขึ้นมาก อังกฤษได้รับผลกระทบกระเทือนจากเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก ใน ค.ศ.1929 รัฐบาลจึงต้องเพิ่มภาษีสูง และตัดทอนรายจ่ายในการช่วยเหลือสังคมที่ยากจน นายกรัฐมนตรีไม่สามารถแก้ปัญหาคนว่างงานได้ เขาจึงลาออกใน ค.ศ.1931 แต่พระเจ้าจอร์จที่ 5 ได้ขอร้องให้เขาจัดตั้งรัฐบาลผสม แต่สมาชิกส่วนใหญ่สังกัดพรรคอนุรักษนิยม

รัฐบาลผสม (รัฐบาลแห่งชาติ) ค.ศ.1931-1935

รัฐบาลชุดใหม่ภายใต้การนำของ แม็ค.โดแนลด์ ได้ดำเนินการดังนี้ คือ

1. มีนโยบายการค้าเสรี แต่ตั้งกำแพงภาษีสูงสำหรับสินค้าเข้า
2. ยกเลิกการใช้มาตรฐานทองคำ
3. ทำให้เงินปอนด์มีราคาสูงขึ้น

แต่การดำเนินงานของรัฐบาลชุดนี้ไม่ได้ผลดีนัก ญี่ปุ่นและเยอรมันเตรียมสะสมกำลังอาวุธ และปัญหาคนว่างงานก็ยังเป็นปัญหาที่แก้ไม่ตก เกิดความยุ่งยากในไอร์แลนด์ และในอินเดีย มีการเดินขบวนและอดอาหาร ซึ่งเรียกว่า วิถีสัตยเคราะห์ ภายใต้การนำของ มหาตมะคานธี

รัฐบาลผสมของนายบอดด์วิน (ค.ศ.1935-1937)

รัฐบาลชุดนี้พยายามแก้ไขสวัสดิภาพทางสังคมให้ดีขึ้น ปรับปรุงการกสิกรรม การอุตสาหกรรม ให้การศึกษาฟรี มีการครองชีพที่ดีขึ้น พระเจ้าจอร์จที่ 5 เสด็จสวรรคตใน ค.ศ. 1936 พระราชโอรสของพระองค์คือ พระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 8 ขึ้นครองราชสมบัติต่อมา แต่มีเรื่องอื้อฉาวเกิดขึ้นเนื่องจากพระองค์มีพระราชประสงค์จะทำการสมรสกับนางวอลลิส ซิมสัน (Wallis Simpson) แม่ฝ่ายชาวอเมริกันที่หย่าสามีมาแล้วถึง 2 ครั้ง รัฐสภาและประชาชนตลอดจนพระบรมวงศานุวงศ์พากันคัดค้าน พระองค์จึงต้องสละราชสมบัติให้แก่พระอนุชา ซึ่งทรงพระนามว่า พระเจ้าจอร์จที่ 6 ได้รับสมญาว่า “George the Good” ในระยะนี้ประเทศอังกฤษต้องเข้าไปมีส่วนพัวพันกับเหตุการณ์ต่างประเทศหลายเรื่อง ทำให้อังกฤษต้องเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่ 2

ตัวอย่างคำถาม

1. นโยบายการต่างประเทศของอังกฤษในสมัยที่นายลอร์ด จอร์จ เป็นนายกรัฐมนตรีนั้นดำเนินไปอย่างไร

- ครั้ง
2. พรรคแรงงานมีนโยบายการบริหารประเทศอย่างไรบ้าง จึงได้เป็นรัฐบาลบ่อย
  3. พรรคอนุรักษนิยมมีนโยบายแก้ไขเศรษฐกิจ สังคม อย่างไรบ้าง
  4. จงวิจารณ์การนัดหยุดงานทั่วไปใน ค.ศ.1926
  5. จงกล่าวถึงสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ของประเทศอังกฤษก่อนสงครามโลก
- ครั้งที่ 2